

Lovforslag skal nedbringe sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet. Men kommer det til at ske?

15. april 2019 13. april 2019 Andet, erstatning, Retssikkerhed

Baggrund

Efter mange års uafbrudt kritik nedsatte justitsministeren i foråret 2018 en intern arbejdsgruppe, der skulle fremkomme med forslag til ændringer, der kan nedbringe sagsbehandlingstiden i sager om erstatning til volds ofre. Arbejdet blev fulgt af referencegruppe med repræsentanter fra advokatorganisationerne og de to største volds ofrerådgivninger. Jeg deltog som en af de to advokatrepræsentanter. Som grundlag for dette arbejde valgte ministeriet at bede konsulentfirmaet Implement om at udarbejde en analyse. Den har taget udgangspunkt i behandlingen af de godt 2.700 sager, der blev afsluttet i 2017. Det er der kommet en omfattende rapport ud af (170 sider), der blev afleveret til Retsudvalget i oktober 2018, og den kan læses via dette link [Analyse af offererstatningssager](#). Rapporten indeholder en masse meget interessante analyser, forslag til forbedringer og anbefalinger.

Det mest interessant er, at der i rapporten angives et reelt alternativ til at lade sagsbehandlingen fortsætte uændret i Erstatningsnævnet under Justitsministeriet; nemlig at overlade den til Patienterstatningen, der årligt håndterer ca. 10.000 ny anmeldte sager om ret til erstatning for behandlings- og lægemiddelskader. Disse sager håndteres i en særdeles veletableret organisation, der både fagligt og organisatorisk – herunder ikke mindst hvad angår elektronisk sagsbehandling – i rapporten blev skønnet til at kunne overtage behandlingen af de langt færre sager om erstatning til ofre for vold. Det er ærgerligt, at Justitsministeren ikke har ønsket at arbejde videre med det forslag.

Lovforslag

I stedet er der nu fremsat lovforslag L 172 om “nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet m.v.”, der blev første behandlet den 26. marts 2019, og på baggrund af de politiske tilkendegivelser må forventes vedtaget med det fremsatte indhold. Der er programsat 2. og 3. behandling den 23. og 25. april 2019. De dele af forslaget, der er tiltænkt at nedbringe sagsbehandlingstiden er følgende:

1. Hurtig og mindre formel behandling og tilkendelse af erstatning for krav indtil 3.500 kr.
2. Mulighed for at fastsætte regler om obligatorisk anvendelse digital selvbetjening, når der skal ansøges om erstatning.
3. Mulighed for at få terminaladgang til oplysninger i indkomstregistreret.
4. Tilkendegivelse til Nævnet om i øget omfang at træffe afgørelse om erstatning inden straffesagen er afsluttet og inden, der er klarhed over, om skaden dækkes fra anden side (om skadevolders forsikring dækker).
5. Mulighed for at indhente udtalelse om mén og erhvervsevnetab fra andre end Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring (der i dag anvendes).

Kritik

Der er isoleret set ikke noget galt med de foreslåede ændringer bortset fra, at de kun vil få marginal betydning for Erstatningsnævnets sagsbehandlingstid og dermed for, hvor længe særligt de hårdest ramte volds ofre skal vente på at få tilkendt erstatning. Den hurtigere tilkendelse af erstatning for mindre krav på indtil 3.500 kr. (nr. 1) vil for disse sager angiveligt forkorte sagsbehandlingstiden med ca. 30 dage. Men viser det sig, at ofret har krav på mere i erstatning end først ansøgt, skal der foretages ny og fuld sagsbehandling. Det vil formindskede effekten af forslaget.

De to forslag, der angår digitaliseret ansøgning og sagsbehandling (nr. 2 og 3), vil ikke nødvendigvis forkorte sagsbehandlingstiden, og de er afhængige af, at Erstatningsnævnet indkøber og udvikler de nødvendige IT-løsninger. De har nemlig ikke nogen nu. Det kommer til at tage tid og koste penge. Det er helt uoplyst, om de nødvendige ressourcer er sat af, og hvornår en digitaliseret sagsbehandling forventes at være klar. Mit bud er, at

der går minimum 2 år og med erfaring fra lignende IT-projekter er succesen meget afhængigt af, at dem der skal anvende de nye digitale løsninger inddrages i processen. Jeg er meget skeptisk overfor, om et så lille nævnssekretariat (bestående af ca. 15 årsværk, når man ser bort fra de ekstra ressourcer, der i 2019 og 2020 er sat af til "bunke-bekæmpelse") har den nødvendige faglighed og ressourcer til at bidrage til at få effektive IT-løsninger på plads.

Henstillingen, der fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, om i højere grad at træffe afgørelse om tilkendelse af erstatning inden straffesagen er afsluttet (nr. 4), er fortsat fakultativ, og dermed er det overladt til Nævnet at beslutte, i hvilke tilfælde dispensationsadgangen skal anvendes. Med min mangeårige erfaring med Erstatningsnævnets meget restriktive praksis (helt generelt), skal politikkerne ikke have de store forhåbninger om, at dette forslag vil ændre på praksis i noget større omfang. Hvis man har et ønske om, at et offer skal have tilkendt erstatning, så snart det ligger fast, at vedkommendes personskade skyldes en straffelovsovertrædelse, skal det være skrevet ind i loven, som noget Nævnet "skal" og ikke bare "kan".

Muligheden for at anmode om udtalelser om mén og erhvervsevnetab fra andre end Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (der i dag har opgaven med hjemmel i erstatningsansvarsloven § 10) kan aktuelt kun ske hos Patienterstatningen. Der eksisterer ikke andre alternativer. Patienterstatningens sagsbehandlingstid er skønnet til at være væsentligt kortere end den nuværende er i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Men der er ingen garanti for, at Erstatningsnævnet vil gøre brug af denne mulighed. Men det afgørende er uanset, hvordan Nævnet indretter denne del af sagsbehandlingen, at Nævnet har de nødvendige faglige ressourcer; altså medarbejdere der er specialister i personskadeerstatning til at træffe korrekte afgørelser. Den udfordring er slet ikke adresseret i lovforslaget, og løsningen af den forudsætter efter min opfattelse, at Nævnets medarbejdere ikke hovedsageligt består af helt nyuddannede jurister, der som led i deres ansættelse i Justitsministeriet har Erstatningsnævnet som midlertidig arbejdsplads i 2 år.

Det er med andre ord ikke disse lovændringer, der væsentligt kommer til at nedbringe sagsbehandlingstiden. Det er helt andre forhold, der er afgørende. Jeg er ret sikker på, at landets næste justitsminister (den nuværende eller en ny) fortsat kommer til at skulle forklare, hvorfor det tager så lang tid at behandle og afgøre voldsofres ret til erstatning.

Hvad skulle man i stedet have gjort?

Jeg vil nøjes med fremhæve to helt grundlæggende ændringer, der skulle være taget fat på i stedet for de foreslåede lappeløsninger.

1. Det ene er at gøre erstatning for personskade forårsaget af en straffelovsovertrædelse primær. Med det forstås flere ting. Der skal (1) tilkendes erstatning (såvel foreløbige krav og endelige), så snart det uden rimelig tvivl kan konstateres, at skaden skyldes en straffelovsovertrædelse. Er der tvivl, må man vente på afslutning af straffesagen, men i rigtig mange tilfælde er der ingen tvivl. Der skal samtidig (2) indsættes en bestemmelse i offererstatningsloven således, at der i tilfælde af, at volden er udøvet under arbejde, kan tilkendes erstatning selvom arbejdsskadesagen ikke er afsluttet. I det omfang, der senere tilkendes arbejdsskadeerstatning for det samme, som Nævnet har tilkendt for, indtræder Nævnet (Statskassen) blot i retten til den erstatning, så der ikke ydes dobbelterstatning. Det bringer helt den lange sagsbehandlingstid i arbejdsskadesager ud af spil. På samme måde vil Nævnet (3) skulle have regres, hvis erstatningen rettelig burde være dækket af skadevolderens forsikring, skadelidtes arbejdsgiver eller andre.
2. Voldsofferordningen skal ændres til en "anmeldeordning", som det kendes for arbejdsskader og patientskader. Den skal træde i stedet for den nuværende, hvor det enkelte voldsoffer skal "ansøge" om erstatning og i princippet skal gøre det for hver enkelt krav/erstatningspost. Det må efter anmeldelse af krav efter voldsofferordningen, være op til Nævnet at oplyse sagen, så der kan træffes korrekte afgørelser om erstatning for de krav, som skaden giver anledning til. Det vil sagsbehandlingen selvsagt skulle indrettes efter, men bliver den det, vil det helt oplagt nedbringe den samlede sagsbehandlingstid. En sådan grundlæggende ændring af ordningen vil også øge voldsofrenes retssikkerhed, idet der skabes klarhed over, at oplysningspligten påhviler Nævnet.

Når jeg indledningsvis skrev, at det er ærgerligt, at Justitsministeren ikke har haft mod til at se på en overflytning af sagsbehandlingen til Patienterstatningen ved at etablere "Voldsoffererstatningen", så skyldes det væsentligst, at Patienterstatningen allerede råder over alle de digitale løsninger, som Nævnet først skal i gang med at planlægge

anskaffelse af. For det andet har de den nødvendige juridisk faglige viden og erfaring med at tilkende erstatning for personskader. Det sker nemlig efter samme lov (erstatningsansvarsloven), som den Erstatningsnævnet skal udmåle efter. For det tredje har Patienterstatningen et stort antal speciallægekonsulenter, der kan bedømme årsagssammenhæng og ikke mindst fastsætte størrelsen af det varige mén. Deres juridiske medarbejdere har endvidere stor erfaring med selv at fastsætte erhvervsevnetab. Patienterstatningen bruger aldrig tid på at spørge Arbejdsmarkedets Erhvervssikring om mén og erhvervsevnetab. Det kan og gør det selv, og det ville det nye "Voldsoffererstatningen" også kunne gøre.

Jeg håber, at mine mange ind- og forudsigelser bliver gjort til skamme. Ikke for min skyld men for de volds ofre, der i dag venter alt for længe på deres erstatning. Men jeg er oprigtigt talt ikke særlig optimistisk, fordi lovforslaget og de underliggende tiltag i Erstatningsnævnet er de forkerte og vil vise sig utilstrækkelige.

[Facebook](#)[Twitter](#)[LinkedIn](#)[Email](#)[Facebook Messenger](#)

[digitalisering](#) [erstatning](#) [Erstatningsnævnet](#) [lovgivning](#) [Voldsoffererstatning](#)

Karsten Høj

Borgernes ret til at få ret Karsten Høj er partner hos Elmer Advokater og formand for bl.a. Foreningen for Erstatnings- og Forsikringsret. Karsten har i mere end 25 år som advokat beskæftiget sig med personskade og forsikring med vægt på retssager, og har ført mere end 25 sager på disse områder i Højesteret. På bloggen vil Karsten primært behandle emner inden for civilretten så som borgernes mulighed for at få prøvet deres krav - herunder fri proces, retshjælpsforsikring mm.